

ĢENERĀLADVOKĀTA
DAMASO RUISA-HARABO KOLOMERA SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 8. janvārī¹

1. Saskaņā ar EKL 226. pantu Komisija prasa atzīt, ka Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu² (turpmāk tekstā — “Direktīva”) 4. panta 2. punkts.

2. Prasītājas iestādes apgalvotā pienākumu neizpilde izpaužas apstākļi, ka kompetentās iestādes nav pienācīgi izvērtējušas, vai saistībā ar Teramo [*Teramo*] pilsētas apvedceļa būvniecību³ bija jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar minētās normas 5. līdz 10. panta noteikumiem.

I — Atbilstošās Kopienas tiesību normas

3. Direktīva ir preventīva norma, kuras mērķis, paredzot zināmu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, ir novērst kaitējumu⁴, kādu varētu nodarīt, īstenojot programmas vai instalācijas, kā arī citu iejaukšanos dabiskajā apkārtnē vai ainavā⁵.

4. Saskaņā ar 2. panta 1. punktu:

“Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, tos projektus, kuriem var būt būtiska ekoloģiskā ietekme *inter alia* to rakstura, izmēra vai atrašanās vietas dēļ, pakļauj novērtējumam attiecībā uz to ietekmi.

1 — Oriģinālvaloda — spāņu.

2 — OV L 175, 40. lpp.; ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvu 97/11/EK šajā direktīvā ir izdarīti grozījumi (OV L 73, 5. lpp).

3 — Projekta oficiālais nosaukums ir “*Strada Statale n. 80 del “Grai Sasso d’Italia” — Variante, tra Teramo e Giulianova, Lotto Zero dalla progr.va Km.ca 72+300 alla località Cartecchio*” (turpmāk tekstā — “*Lotto zero*”).

[..]”

4 — Šis mērķis ir uzsvērts Direktīvas pirmajā un sestajā apsvērumā.

5 — Direktīvas 1. panta 1. un 2. punkts.

5. 4. pantā ir noteikts:

6. II pielikuma 10. punkta d) apakšpunkts attiecas uz tādu ceļu būvi, kas nav autoceļi un ātrgaitas šosejas.⁸

"1. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu⁶ to veidu projektus, kas uzskaitīti I pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

II — Itālijas tiesiskais regulējums

2. To veidu projektus, kas uzskaitīti II pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu, ja dalībvalstis uzskata, ka šo projektu pazīmes to pieprasa.

7. 1994. gada 22. februāra likuma Nr. 146⁹ 40. panta 1. punktā Itālijas valdībai tika noteikts pienākums sešdesmit dienu laikā pēc tā stāšanās spēkā izstrādāt nosacījumus, kritērijus un tehniskos noteikumus, lai īstenotu Direktīvas II pielikumā iekļauto projektu ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

3. Šim nolūkam dalībvalstis var *inter alia* noteikt konkrētus projektu veidus, kas ir pakļaujami novērtējumam, vai arī tās var noteikt kritērijus un/vai pakāpi, kas vajadzīga, lai noteiktu, kuri no to veidu projektiem, kas uzskaitīti II pielikumā, ir pakļaujami novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu."⁷

8. Iepriekš minētais pienākums tika izpildīts ar Republikas prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrētu¹⁰, kura 1. pantā noteikts Trentes un Bolzano reģionu un autonomo provinču pienākums rūpēties par to, lai ietekmes uz

6 — Saskaņā ar iepriekš minēto punktu, izņēmuma gadījumos Direktīvu drīkst neņemot.

7 — Šajā tiesvedībā piemērojamā redakcija. Ar Direktīvu 97/11 normas teksts ir grozīts šādi: "Saskaņā ar 2. panta 3. punktu dalībvalstis: a) ar katra gadījuma pārbaudēm vai b) pēc dalībvalsts noteiktajiem līmeņiem vai kritērijiem attiecībā uz II pielikumā uzskaitītajiem projektiem nosaka, vai projekts jānovērtē saskaņā ar 5. līdz 10. pantu. Dalībvalstis var nolēmt piemērot gan a), gan b) apakšpunktā minēto kārtību."

8 — Arī I pielikuma 7. punktā minēta "[a]utoceļu, ātrgaitas šoseju un sliežu garo distanču dzelzceļa transportam un tādu lidostu būve, kam pamata skrejceļa garums ir 2 100 m vai vairāk".

9 — Šā *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana* (turpmāk tekstā — "*GURI*") 1994. gada 4. marta parastajā pielikumā Nr. 52 publicētā likuma nosaukums ir "*Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee — Legge comunitaria 1993*".

10 — "*Atto di indirizzo e coordinamento per l'attuazione dell'art. 40, comma 1, della legge 22 febbraio 1994, n. 146, concernente disposizioni in materia di valutazione di impatto ambientale*" (Akts par 1994. gada 22. februāra likuma Nr. 146 "Par pasākumiem ietekmes uz vidi novērtējuma jomā" 40. panta 1. punkta piemērošanas vadlīnijām un koordināciju) (*GURI*, vispārīgā sērija, Nr. 210, 1996. gada 7. septembris, 28. lpp.).

vidi novērtējuma procedūru attiecībā uz A un B pielikumos norādītajiem projektiem veiktu saskaņā ar Direktīvu un atbilstoši šajā dekrētā noteiktajām vadlīnijām (1. punkts).

9. B pielikumā uzskaitītie projekti, kas kaut vai daļēji atrodas aizsargājamās dabas teritorijās, kuras nosaka 1991. gada 6. decembra likums Nr. 394¹¹, ir vienmēr jāpakļauj novērtējumam (4. punkts). Minētā pielikuma infrastruktūru kategorijā ietilpa citu ceļu būvniecība pilsētas zonā un tādu esošu ceļu paplašināšana uz četrām vai vairākām ceļu joslām, kuru garums pārsniedz 1500 metrus [7. punkta h) apakšpunkts].

11. Novērtējuma kārtību regulē minētais 10. pants, nosakot par pienākumu juridiskai vai fiziskai personai, kas ierosina būvdarbus¹³, uzsākt pārbaudi un šim mērķim iesniegt projekta aprakstu un precīzas ziņas, lai konstatētu un attiecīgi izvērtētu to ietekmi uz vidi (1. punkts). Ja konkrēts lēmums nav pieņemts 60 dienās, tiek uzskatīts, ka novērtējums nav nepieciešams (2. punkts).

12. Republikas prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrētu Abruci reģions transponēja ar 1997. gada 23. septembra Reģionālo likumu Nr. 112¹⁴.

III — Pirmstiesas procedūra

10. Tomēr gadījumā, ja būvdarbu īstenošanas vieta atrodas ārpus šīm dabas teritorijām, kompetentām iestādēm saskaņā ar 10. pantā noteiktajiem priekšrakstiem un elementu bāzi, kas norādīta D pielikumā¹², ir jāizvērtē, vai to pazīmes norāda uz nepieciešamību veikt to ietekmes [uz vidi] novērtējumu (6. punkts).

13. 1998. gada 11. maijā Komisija lūdza Itālijas iestādes sniegt informāciju par ceļu "Lotto zero", jo, saskaņā ar tās rīcībā esošajām ziņām, netika veikts iepriekšējs izvērtējums,

11 — "Legge quadro sulle aree protette" (GURI, vispārīgā sērija, Nr. 292, 1991. gada 13. decembris).

12 — Šajā pielikumā ietverts projekta apraksts (tostarp apjoms, dabas resursu izlietojums, nelaiemes gadījumu risks, ietekme uz dabas un kultūrvēsturisko mantojumu) un tā īstenošanas vieta (piemēram, dabas resursu kvalitāte un atjaunošanās spēja, vides absorbcijas spēja).

13 — Itālijas normā tiek lietots termins "committente", kas tiek lietots arī Direktīvā un tās spāņu valodas redakcijas, kurā tas apzīmēts ar vārdiem "maestro de obras" ("īstenotājs"), 1. panta 2. punktā nozīmē "atļaujas pieprasītāju privātam projektam" vai "valsts iestādi, kas ierosina projektu" (persona que "solicita una autorización relativa a un proyecto privado" o "la autoridad pública que toma la iniciativa respecto de un proyecto").

14 — 1997. gada 21. oktobra *Bollettino Ufficiale della Regione Abruzzo* Nr. 17.

lai noteiktu, vai ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, neskatoties uz dokumentu par tā saderīgumu ar dabas vidi, par kura esamību Komisijai nebija paziņots¹⁵.

14. Minētais lūgums tika izpildīts, un vairākas atbildētājas dalībvalsts iestādes nosūtīja Komisijai paskaidrojuma vēstules¹⁶, no kurām izriet, ka projekts ietvēra ceļa būvi ar divām joslām 10,50 metru platumā, neprecizējot tā garumu, kas vienā posmā šķērsotu Teramo komūnas teritoriju, skarot Tordino [*Tordino*] upes baseina labo pusi, un kura garums ir 5440 metri, no kuriem 2260 metri ir viadukti un 930 metri — tuneļi.

15. Ar 1999. gada 15. novembra Reģionālo dekrētu Nr. 25/99¹⁷ Abruci reģions atzina, ka projektā tiek ievērotas dabas vides prasības, ņemot vērā to, ka tas neskar Valsts likumā Nr. 394/91 un Reģionālajā likumā Nr. 38/96¹⁸ noteiktās aizsargājamās teritorijas, un tādēļ nolēma nepieprasīt projekta ietekmes [uz vidi] novērtējumu.

16. 2000. gada 16. jūnijā Itālijas Pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas Savienībā pārsūtīja Komisijai Vides ministrijas 2000. gada 30. maija vēstuli¹⁹, kurā norādīts, ka iepriekš minētais lēmums tika pieņemts, balstoties uz Reģionālās komitejas labvēlīgu atzinumu²⁰ ietekmes uz vidi novērtējumam. Šis Komisijai nenosūtītais atzinums savukārt balstījās uz atzinumu, kas, arī būdams pozitīvs, šajā reģionālajā dekrētā netika minēts.

17. Atvēlēdama Itālijas iestādēm iespēju sniegt paskaidrojumus²¹ un nebūdama pārliecināta par pamatojumu, ko tās iesniedza²², 2001. gada 18. jūlijā prasītāja iestāde tām nosūtīja argumentētu atzinumu²³, norādot, ka, neveikdamas pārbaudi jautājumā par to, vai attiecīgie būvdarbi, uz kuriem attiecināms Direktīvas II pielikums, būtu jānovērtē saskaņā ar šīs Kopienas normas 5. līdz 10. pantu, tās nav izpildījušas 4. panta 2. punktā noteikto pienākumu.

18. Turklāt "*Associazione Italia Nostra-Onlus*" un "*Associazione Italiana per il*

15 — Tas ir pētījums, ko iesniegusi atbildētāja dalībvalsts kopā ar iebildumu rakstu (atzinums pievienots Reģionālajam dekrētam Nr. 25/99), kura pirmā lappuse tika iesniegta vēlāk pēc Tiesas lūguma.

16 — To izdara Itālijas Pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas Savienībā 1998. gada 23. jūlijā, 1999. gada 26. maijā, 2. jūnijā un 6. septembrī (divas vēstules), kā arī 2000. gada 16. jūnijā (prasības pieteikuma 2. līdz 7. pielikums); Vides ministrija ar 1998. gada 3. decembra un 1999. gada 29. septembra vēstulēm (8. un 9. pielikums); un Abruci [*Abruzzo*] reģiona īpašais komisārs ar 1999. gada 20. augusta un 11. oktobra vēstulēm (10. un 11. pielikums).

17 — Iebildumu raksta 1. pielikums.

18 — 1996. gada 21. jūnija *Legge quadro sulle aree protette della Regione Abruzzo per l'Appennino parco d'Europa* (1996. gada 28. jūnija *Bollettino Ufficiale della Regione Abruzzo* Nr. 12).

19 — Prasības pieteikuma 7. pielikums.

20 — 1999. gada 22. oktobra Nr. 3/76.

21 — Prasības pieteikuma 12. pielikumā klātpievienotā 2000. gada 24. oktobra vēstule.

22 — Itālijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā 2000. gada 26. decembra vēstule, ar kuru tika pārsūtīta Sabiedrisko darbu ministrijas dienesta vēstule (prasības pieteikuma 13. pielikums), un 2001. gada 5. janvāra vēstule, ar kuru pārsūtīta Ministru kabineta priekšsēdētāja nota un Abruci reģionālās pārvaldes vēstule (14. pielikums).

23 — Prasības pieteikuma 16. pielikums.

World Wildlife Fund (WWF)” zināmus administratīvus aktus saistībā ar projekta “*Lotto zero*” īstenošanu apstrīdēja Lacijas [Lazio] reģiona Administratīvajā tiesā, kura ar 2000. gada 21. jūnija rīkojumu noraidīja blakusprasību par apturēšanu²⁴. Šobrīd nav ziņu par to, vai jautājumā ir pieņemts galīgs spriedums pēc būtības.

IV — Lietas dalībnieku prasījumi un Tiesas process

19. 2002. gada 14. martā Komisija cēla prasību šajā lietā, lūdzot Tiesu atzīt, ka Itālijas Republika nav izpildījusi Kopienas tiesībās noteiktos pienākumus, ņemot vērā argumentētajā atzinumā norādīto, savukārt šī dalībvalsts šādam apgalvojumam nepiekrīt.

24 — Iebildumu raksta 2. un 3. pielikums. Lēmuma par pagaidu neregulējuma pamatojums ir šāds: “[...] attiecībā uz sabiedrisko darbu saderīgumu ar ainavu un vidi, no sākotnējās iepazīšanās ar lēmumiem, ko pieņēmušas par vides aizsardzību atbildīgās iestādes, netiek konstatētas prasības pieteikumā apgalvotās nelikumības; [...] ietekmes uz vidi novērtējums, ņemot vērā būvdarbu izpildes projekta veidu, tika veikts saskaņā ar metodēm, kas norādītas Republikas prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrēta 1. panta 4. un 5. punktā; [...] ceļu tīkla būvniecības darbu ietekmi uz vidi attaisno augstākas vispārējās intereses — ierobežot autotransporta satiksmi Teramo pilsētas centrā, saglabājot veselīgas vides un teritoriju apstākļus.”

20. Prasītāja iestāde apgalvo, ka saskaņā ar Direktīvas 4. panta 2. punktu un Republikas prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrēta 1. panta 6. punktu Itālijas iestādēm ir pienākums pārbaudīt ceļa “*Lotto zero*” ietekmi uz vidi. Tā piebilst, ka Reģionālajā dekrētā Nr. 25/99 pieņemtajam lēmumam — neveikt ietekmes uz dabas vidi novērtējumu — trūkst pamatojuma.

21. Atbildētāja valdība atbild, ka projekts tika pārbaudīts un ka lēmumu varēja pieņemt, pārvaldes iestādēm neizsakoties un nenorādot nekādu pamatojumu, un ka, neskatoties uz to, jebkurā gadījumā minētajā dekrētā ietvertais lēmums ir pamatots, jo tas balstīts uz atzinumu, ko devusi Reģionālā komiteja ietekmes uz vidi novērtējumam.

22. Komisija atbild, ka tās sūdzība būtībā ir vienīgi par to, ka Itālijas iestādes neesot pārbaudījušas, vai, ņemot vērā projekta īpašības, būtu jāveic tā ietekmes [uz vidi] novērtējums, kā šo nolaidību apliecina dekrētā Nr. 25/99 iztrūkstošais pamatojums.

23. Itālijas valdība neiesniedza atbildi uz repliku. Neviens no procesa dalībniekiem nav izteicis lūgumu uzsākt mutvārdu procesu.

24. Tiesa uzdeva lietas dalībniekiem vairākus jautājumus, uz kuriem pēc pārtulkošanas atbildes tika saņemtas 2003. gada 27. oktobrī un 3. novembrī. Izvērtējuma šo atbilžu saturu, Tiesa tā paša gada 19. novembrī nolēma, ka nav vajadzības noturēt tiesas sēdi.

V — Apgalvojuma par pienākumu neizpildi analīze

25. Direktīvas mērķis ir nodrošināt, lai katrs projekts, kas varētu būtiski ietekmēt vidi, pirms atļaujas saņemšanas tiek pakļauts ietekmes [uz vidi] novērtējumam.²⁵ Tādēļ būtu jāizšķir divi posmi. Pirmajā tiek noskaidrots, vai plānotie darbi varētu būtiski ietekmēt vidi; otrajā šī ietekme tiek novērtēta saskaņā ar Direktīvas 5. līdz 10. pantu.²⁶

26. Ir tādi projekti, kas, saskaņā ar juridisku prezumpciju, vienmēr būtiski ietekmēs vidi, un šī iemesla dēļ to ietekme uz vidi ir jānovērtē bez izņēmumiem. Tie ir Direktīvas

I pielikumā iekļautie un 4. panta 1. punktā minētie projekti.

27. Savukārt pārējo projektu ietekme nav tik skaidra, un tādēļ, saskaņā ar tā paša 4. panta 2. punkta pirmo rindkopu, jautājumu par to, vai šie projekti ir pakļaujami minētajā 5. līdz 10. pantā paredzētajai procedūrai, izlemj dalībvalstis. Tas attiecas uz projektiem, kas minēti II pielikumā, no kuru saraksta Kopienas dalībvalstis izvēlas tos, kas ir pakļaujami novērtējumam, nosakot to veidus vai kritērijus, vai pakāpi, kas ir vajadzīga, lai to noteiktu, vai arī izmantojot citas metodes.²⁷ Turklāt tās var to noteikt vispārīgi normatīvā ceļā vai administratīvā aktā, precizējot iepriekš tiesību aktā noteiktus kritērijus.

28. Tādējādi dalībvalstīm ir izvērtēšanas iespējas, lai izlemtu jautājumu par to, kuriem no II pielikumā minētajiem darbiem ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Tomēr šo tiesību ierobežo Direktīvas 2. panta 1. punkts, kas nosaka tās pamatmērķi, atbilstoši kuram projekti, kam var būt nozīmīga ekoloģiskā

25 — Skat. 1999. gada 16. septembra spriedumu lietā C-435/97 WWF un citi, *Recueil*, I-5613. lpp., 45. punkts.

26 — Ģenerāladvokāts Hēlhuds [Geelhoed] šādu nodalīšanu veica 2001. gada 12. jūlija secinājumos lietā C-24/99 Komisija/Vācija, kura ar 2002. gada 18. februāra rīkojumu tika izbeigta, nepieņemot spriedumu.

27 — Šo alternatīvu, kas izriet no Direktīvas 4. panta 2. punkta, Tiesa ir minējusi iepriekš citētā sprieduma lietā WWF un citi 42. un 43. punktā.

ietekme, ir vienmēr jāpakļauj novērtējumam attiecībā uz to ietekmi.²⁸

pēc tam, kad konstatēta to ietekme uz vidi³¹. Tādējādi šajā tiesvedībā iztirzātā ceļu būvniecības darbība ietilpst otrajā grupā.

29. Ja tiek izvēlēta pirmā metode, veicot vispārīga rakstura norobežošanu tiesību aktā, šo abstrakto normu piemērošanas posmā ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā projekta īpašības, tam būs būtiska ietekme uz vidi.²⁹ Tādēļ šajos gadījumos atkal tiek piemērots vispārējais regulējums: ja attiecīgās pārbaudes gaitā tiek konstatēts, ka ietekme ir būtiska, tā ir jānovērtē.

31. Kā savā replikas rakstā pareizi norāda Komisija, strīdus jautājums tādējādi ir par to, vai Itālijas kompetentās iestādes ir analizējušas "Lotto zero" īpašības, lai konstatētu iespējamo kaitējumu videi un, attiecīgi, lai tā apstiprināšanas nosacījums būtu — veikt ietekmes uz vidi iepriekšēju novērtējumu.

30. Itālijas tiesiskajā regulējumā tiek izmantots līdzīgs risinājums, grupējot darbus pēc to kategorijām un to atrašanās vietas. Zināmi projekti³⁰ vienmēr tiek pakļauti ietekmes [uz vidi] novērtējumam, savukārt citi — vienīgi gadījumā, ja šāda vajadzība tiek konstatēta

32. Kontrole tika "formāli" veikta, jo 1999. gada 15. novembra Reģionālais dekrēts Nr. 25/99 paredz, ka nav vajadzīgs novērtēt projekta ietekmi uz vidi, ņemot vērā to, ka tas neskar aizsargājamu teritoriju, un to, ka Reģionālā komiteja ietekmes uz vidi novērtējumam 1999. gada 22. oktobrī noturētā sanāksmē sniedza labvēlīgu atzinumu. Tomēr šīs iestādes atzinums tāpat kā dekrēts³² nesniedz pietiekamas ziņas, jo vienīgi ietver 1999. gada 6. jūlijā izdotu

28 — Skat. 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-72/95 *Kraaijeveld* un citi, *Recueil*, I-5403. lpp., 50. punkts; 1998. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-301/95 *Komisija/Vācija*, *Recueil*, I-6135. lpp., 45. punkts; iepriekš citētā sprieduma lietā *WWF* un citi 36. punktu; un 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-392/96 *Komisija/Irija*, *Recueil*, I-5901. lpp., 64. punkts.

29 — Iepriekš citētajā spriedumā lietā *Kraaijeveld* un citi Tiesa atzina, ka gadījumā, ja dalībvalstis pārkāpj iepriekš minētās izvērtēšanas iespēju robežas un attiecīgie valsts tiesību akti nav piemērojami, valsts iestādēm savas kompetences ietvaros ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai projektus pārbaudītu, analizējot to iespējamo ietekmi uz vidi [59. līdz 61. pants un rezolutīvās daļas 3. punkta c) apakšpunkts]. To pašu iemeslu dēļ, ja minētā vara tiek izmantota abstrakti un pa projektu grupām, katrā konkrētajā gadījumā ir obligāti jāpārbauda, vai plānotajiem darbiem būs būtiska ietekme uz vidi.

30 — Tie, kas minēti Republikas prezidenta dekrēta B pielikumā un kas daļēji atrodas aizsargājamās dabas teritorijās (1. panta 4. punkts).

31 — B pielikumā minētie projekti, kuru īstenošanas vieta ir ārpus aizsargājamām teritorijām (1. panta 6. punkts).

32 — Rokrakstā sastādītais sanāksmes protokols aprobežojas ar apgalvojumu, ka komiteja ir devusi atbalstošu atzinumu, pamatojoties uz būvinženiera atzinumu (prasības pieteikuma 7. pielikuma otrās lappuses pēdējais teikums).

pozitīvu Būvzinženiera atzinumu Nr. 8634, kas tāpat kā administratīvais lēmums un minētās komitejas atzinums nav pamatots³³.

lika nav izpildījusi pienākumus, kā to apgalvo Komisija.

33. Šis dokuments, ko iesniedza atbildētāja dalībvalsts, atbildot uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem, nav atzinums par konkrēto sabiedrisko darbu ietekmi uz vidi. To vienkārši izlasot, ir redzams, ka tā ir atļauja "vienīgi hidrauliskiem mērķiem"³⁴ šķērsot Tordino upi un veikt noteiktus būvdarbus tās gultnē vairāku viaduktu būvniecībai.

34. Iebildumu rakstam klātpievienotais atzinums nav būvzinženiera atzinums, ar ko pamatots minētās Reģionālās komitejas lēmums, bet gan pētījums par projekta saderīgumu ar vidi, kas veikts 1997. gada decembrī pēc uzņēmuma *ERM Italia s.r.l.* pieprasījuma.

35. Tādējādi no iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, nepārbaudīdama to, vai saistībā ar ceļa būvniecību Teramo bija jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, Itālijas Repub-

36. Administratīvais lēmums, kurā tiek noliegts, ka, ņemot vērā projekta īpašības, tam būtu negatīva ietekme uz vidi, ir jāpamato.³⁵ Saskaņā ar manis jau pieminēto vispārīgo noteikumu, pirms katru darbu atļaušanas ir jāizvērtē to ietekme un tādējādi gadījumā, ja attiecībā uz konkrētu operāciju šīs prasības nepiemēro sakarā ar tās nekaitīgumu, ir jānorāda šāda atzinuma pamatā esošie apstākļi. Vides aizsardzība šobrīd Kopienas politikā ieņem svarīgu vietu.³⁶ Turklāt arī dalībvalstis šajā ziņā nes noteiktu atbildību.³⁷ Pilsoņi ir tiesīgi pieprasīt to ievērošanu³⁸ saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas³⁹ 37. pantu, kurā tiek garantēta augsta līmeņa vides aizsardzība un

35 — Īpaša akta (dekrēta Nr. 25/99) esamība šajā gadījumā padara par nevajadzīgu izskatīt jautājumu par pārvaldes iestāžu neizteikšanos, uz kuru atbildētāja dalībvalsts valdība atsauca iebildumu rakstā, tomēr no šī secinājuma punkta turpinājumā izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, atbilstoši Direktīvas sistēmai, neizteikšanās nav pieņemama kā pamatojums, lai izslēgtu vajadzību veikt būvdarbu ietekmes uz vidi novērtējumu.

36 — Vides nozīmīgums ir atspoguļots EK līgumā, kurā kopš Vienotā Eiropas akta vide ietverta atsevišķā sadaļā (trešās daļas XIX sadaļā), lai veicinātu tās aizsardzību un uzlabošanu, cilvēku veselības aizsardzību, kā arī nodrošinātu dabas resursu apdomīgu un racionālu izmantošanu (174. panta 1. punkts).

37 — Skat. Vācijas Federatīvās Republikas Pamatlíkuma 20.a pantu; Spānijas Konstitūcijas 45. panta 2. punktu; Somijas valdības 1919. gada 17. jūlija akta (Somijas Konstitūcijas) 14.a pantu; Grieķijas Konstitūcijas 24. panta 1. punktu; Nīderlandes Karalistes Pamatlíkuma 21. pantu un Portugāles Republikas Konstitūcijas 9. panta c) daļu.

38 — Spānijas Konstitūcijas 45. panta 1. punktā tiek atzīta tiesība baudīt piemērotu vidi. Līdzīgi tiek noteikts Portugāles Konstitūcijas 66. pantā. Zviedrijā 1994. gada 24. novembra likuma otrās daļas 18. panta trešā punkta ievienam ir paredzētas tiesības piekļūt dabai.

39 — OV 2000, C 364, 1. lpp.

33 — Atbildētājās dalībvalsts valdības iebildums, saskaņā ar kuru pamatojuma jautājums esot "jauns", ir nepamatots, jo tas ir minēts Eiropas Komisijas apsvērumu 11. un 12. punktā, un nav būtiski, vai tas ir iztirzāts dispozitivajā daļā, pamatojumā vai fakti izklāstā.

34 — Šis formulējums tekstā tiek vairākkārt atkārtots.

tās kvalitātes uzlabošana; tādējādi ir pienācīgi jāprecizē katra tāda pasākuma noteicošie elementi, kurā tiek pieļautas atkāpes no vispārējiem kritērijiem, tādējādi pamatojot varas racionālu īstenošanu un vienlaikus nodrošinot instrumentu, lai pēc vajadzības veiktu turpmākas pārbaudes.

37. Konkrētāk, Itālijas tiesību aktos, ar kuriem tiek ieviesta Direktīva, tiek noteikts pienākums lēmumā izklāstīt tā pamatojumu. Lēmums nepiemērot projektam prasību par ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu tiek pieņemts, ņemot vērā darbu raksturu un izpildes vietu atbilstoši Republikas prezidenta 1996. gada 12. aprīļa dekrēta D pielikumā noteiktajiem kritērijiem un faktoriem. Tādējādi lēmums ir jāmotivē, skaidri norādot uz šiem kritērijiem un faktoriem.

38. Protams, ka pamatojumu var veikt ar norādi, kompetentajai iestādei balstoties uz padomdevēju vai konsultatīvu iestāžu atzinumu, ar noteikumu, ka tiek ievēroti divi priekšnosacījumi: pirmkārt — ārējam atzinumam, kas izmantots par pamatu, jābūt argumentētam; otrkārt — tas jā sastāda organizācijai vai personai, kuras uzdevums ir sniegt paskaidrojumus kompetentajai iestādei, to konsultēt un informēt, lai ļautu tai pieņemt lēmumu, un tas jāsniedz saistībā ar konkrēta lēmuma pieņemšanu. Vienīgi šādi tiek nodrošināta atzinuma objektivitāte un atbilstība vispārējām interesēm. Tādējādi

atzinums, kuru kāds izdevis nezināmos apstākļos, nav pietiekams.

39. Šajā lietā nav izpildīta pamatojuma prasība. Ne Reģionālajā dekrētā Nr. 25/99, ne labvēlīgajā atzinumā, ko pieņēmusi Reģionālā komiteja ietekmes uz vidi novērtējumam, nav pienācīgi izklāstīts to pamatojums. Dekrētā ir atsauce uz atzinumu, kas savukārt norāda uz būvzinženiera atzinumu, kurš, kā jau norādīju, attiecas uz citu jautājumu, proti, atļauju šķērsot Tordino upi un tās gultnē veikt vairāku viaduktu būvniecības darbus.

40. Šādas nepilnības nenovērš atbildētājas dalībvalsts iebildumu rakstam pievienotais “saderīguma ar vides prasībām izvērtējums”, kura pirmā lapa pēc Tiesas lūguma tika pievienota lietas materiāliem. Pirmkārt, tas nav tas pats dokuments, uz kuru bija balstījusies Reģionālā komiteja, un tādējādi nebija tās rīcībā un netika ņemts vērā, pieņemot tās atzinumu. Otrkārt, tas tika sastādīts nevis valsts iestādēm, bet gan privātai juridiskai personai (*ERM Italia s.r.l.*), kuras iesaistīšanās projektā nav konstatēta. Pastāv būtiska atšķirība starp pamatojumu ar atsaucēm un mēģinājumu pamatot lēmumu pēc tā pieņemšanas.

41. Tādējādi Itālijas valsts iestādes faktiski neveica prasīto pārbaudi, jo nepamatots

atzinums ir pielīdzināms atzinuma neesamībai.

Republikas dalībvalsts tiesību normas var atzīt par nepiemērojamām⁴¹.

42. Nobeigumā, ņemot vērā lietas dalībnieku izvirzītos argumentus, ir jāprecizē divi jautājumi.

44. Otrkārt ir jāatzīmē, ka, izvērtējot pienākumu neizpildes gadījumu, nav būtiski, vai iestāde, kurai uzlikts pienākums nodrošināt Kopienu tiesību normu ievērošanu, ir decentralizēta, tajā skaitā vietējā, valsts iestāde, kas neietilpst atbildējās dalībvalsts centrālajā valsts pārvaldes aparātā.⁴²

43. Pirmkārt ir jāatzīmē, ka prasības tiesvedība *Tribunal administrativo regional de Lombardia* [Lombardijas Reģionālajā administratīvajā tiesā], kurā tiek apstrīdēti vairāki ar projektu "Lotto zero" saistīti akti, tostarp Reģionālais dekrēts Nr. 25/99, neliedz Tiesai īstenot savas pilnvaras, jo abu tiesas iestāžu funkcijas nepārklājas. Tiesai ir jāpārbauda, vai Itālijas valsts iestādes saistībā ar minēto projektu ir izpildījušas savus Direktīvā noteiktos pienākumus, un gadījumā, ja nav, — jāpieņem atbilstošs lēmums. Itālijas tiesas pienākums ir izspriest jautājumu par to, vai tās izvērtējumam nodotā darbība atbilst valsts tiesību aktiem, ar kuriem tiek transponētas Kopienu tiesības, un vajadzības gadījumā pieņemt atbilstošu lēmumu par tiesību akta atcelšanu. Nav izslēdzama iespēja, ka valsts tiesību aktu kopums varētu būt pretrunā Eiropas Savienības tiesībām, tomēr šādā gadījumā valsts tiesa drīkst uzdot Tiesai attiecīgu prejudiciālu jautājumu par interpretāciju tādējādi, ka, ņemot vērā tiesās piemērojamības un pārākuma principus⁴⁰, Direktīvai pretrunā esošās atbildējās

45. Kopsavilkumā visi iepriekš izklāstītie apsvērumi liecina par to, ka Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kā to apgalvo Komisija, un tādēļ prasība būtu jāapmierina.

VI — Par tiesāšanās izdevumiem

46. Atbilstoši Reglamenta⁴³ 69. panta 2. punktam, tiesāšanās izdevumus sedz atbildējās dalībvalsts.

40 — Skat. 1963. gada 5. februāra spriedumu lietā 26/62 *Van Gend & Loos, Recueil*, 1. lpp., un 1964. gada 15. jūlija spriedumu lietā 6/64 *Costa, Recueil*, 1141. lpp; par direktīvu tiešo piemērojamību — 1982. gada 19. janvāra spriedumu lietā 8/81 *Becker, Recueil*, 53. lpp.

41 — Skat. 1978. gada 9. marta spriedumu lietā 106/77 *Simmenthal, Recueil*, 629. lpp.

42 — Skat. prasības pieteikuma 45. punktā citēto Tiesas 1997. gada 1. oktobra rīkojumu lietā C-180/97 *Regione Toscana* Komisija, *Recueil*, I-5245. lpp., 7. punkts.

43 — Konsolidētā redakcija publicēta OV 2003, C 193, 1. lpp.

VII — Secinājumi

47. Iesakumi Tiesai:

- 1) atzīt, ka Itālijas Republika neizpildīja pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu 4. panta 2. punkts, jo Abruci reģions nav izvērtējis to, vai Teramo pilsētas apvedceļa būves projektam (projekts *“Strata Statale n. 80 del “Gran Sasso d'Italia” — Variante, tra Teramo e Giulianova, Lotto zero dalla progr.va Km.ca 72+300 alla località Cartecchio”*), kas atbilst minētās direktīvas II pielikumā paredzētajiem projektiem, bija nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar iepriekš minētās direktīvas 5. līdz 10. pantu;
- 2) piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.